

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Факультет здоров'я, фізичної культури і спорту
Кафедра фізичної культури і спорту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 30 Тренерська практика

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність:	017 Фізична культура і спорт
Освітня програма:	Фізична культура і спорт

Рівне 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Тренерська практика» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Фізична культура і спорт» зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Розробники: кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доц. Романова В.І.,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доц. Сотник Ж.Г.,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доц. Борисова Ю.Ю.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної культури і спорту

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

Завідувач кафедри Ж.Г. (Сотник Ж.Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Фізична культура і спорт» зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Гарант освітньої програми Ж.Г. (Сотник Ж.Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету здоров'я, фізичної культури і спорту

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова В.І. (Романова В.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язковий компонент	
	Спеціальність 017 Фізична культура і спорт		
Загальна кількість годин – 270	Освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт»	Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
		6- й	6-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Кількість тижнів	
		6	6
		Вид контролю: диференційований залік	

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Головна мета і зміст тренерської практики полягають в опануванні студентами сучасних методів і форм організації роботи тренера з виду спорту, формуванні на базі отриманих знань навичок і умінь, необхідних для здійснення професійної діяльності, прийняття самостійних рішень, творчого використання своїх знань у практичній діяльності.

Поставлена мета досягається шляхом:

1) ознайомлення студентів зі структурою і змістом роботи в державних спортивних організаціях – СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ, що є базами практики;

2) створення цілісного уявлення про зміст і характер тренерської діяльності (організаційна, виховна, навчально-спортивна, науково-дослідна, адміністративно-господарча, суддівська та представницька);

3) формування стійких навичок з організації, планування та проведення навально - тренувального процесу, а також контролю за його ефективністю;

4) навчання студентів передових методів організації і планування діяльності тренера з обраного виду спорту.

Після проходження тренерської практики студенти повинні

знати:

- основні положення сучасної теорії та методики підготовки спортсменів;
- мету, завдання, принципи, засоби, методи навчання та тренування з обраного виду спорту;
- суть та зміст структури підготовки до змагань з урахуванням закономірностей періодизації спортивного тренування;
- методику набору та відбору перспективних дітей у спортивні секції;
- організацію та проведення змагань з обраного виду спорту;
- матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу та змагань.

уміти:

- ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів;
- здійснювати навчально-виховний процес в обраному виді спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування, контролю та управління процесом фізичної підготовки спортсменів високого класу;
- застосовувати основні положення теорії спорту для розв'язання завдань набору та відбору спортсменів;
- організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту, виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

Обґрунтовуючи вибір засобів і методів практичних дій з урахуванням сучасних уявлень і досліджень з курсу теорії спортивного тренування, теорії і

методики обраного виду спорту, а також теорії і методики викладання спеціальних дисциплін основними **завданнями** тренерської практики є:

1) формування професійних навичок і вмінь щодо практичної спрямованості навчально-виховного процесу;

2) підготовка студентів до самостійної роботи в якості тренера в обраному виді спорту.

3) вивчення структури і змісту роботи тренера у різних ланках підготовки спортсмена, а саме: в шкільній спортивній секції; в дитячо-юнацькій спортивній школі; в спеціалізованій дитячо-юнацькій спортивній школі; в школі вищої спортивної майстерності; в центрі олімпійської підготовки;

4) отримання повної уяви про зміст та характер тренерської діяльності на різних етапах підготовки спортсменів;

5) формування навичок організації, планування, проведення навчально-тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної діяльності спортсменів;

6) ознайомлення зі структурою, формами, методами та змістом роботи спортивних організацій (баз практики) на основі вивчення нормативної організаційно-методичної, фінансової документації та проведення бесід з керівним складом організацій.

Метою вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти відповідно до освітньої професійної програми таких **компетентностей**:

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.

ФК 4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.

ФК 10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.

ФК 12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

ФК 14. Здатність до безперервного професійного розвитку.

ФК 15. Здатність організовувати спортивно-оздоровчі заняття для осіб різних категорій, зокрема з інвалідністю.

ФК 16. Здатність організовувати та проводити спортивно-оздоровчі заходи на регіональному рівні.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання:

ПРН 8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

ПРН 10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.

ПРН 14. Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.

ПРН 15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

ПРН 17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

ПРН 18. Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом.

ПРН 20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ЗМІСТ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

1. Організаційна робота.

1.1. Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях.

1.2. Знайомство із спортивною школою, ДЮСШ, СДЮСШОР і спортивною базою.

1.3. Проведення бесіди з директором ДЮСШ, заступником директора, старшим тренером відділення, тренером групи, лікарем.

1.4. Вивчення загального річного плану роботи груп ДЮСШ.

1.5. Підготовка звітної документації.

2. Навчально-тренувальна робота.

2.1. Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп ДЮСШ.

2.2. Вивчення методів викладання навчально-тренувальної роботи в групах ДЮСШ.

2.3. Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту, вивчення процесу підготовки до тренувального процесу.

2.4. Проведення залікового тренувального заняття з пред'явленням конспекту.

2.5. Проведення студентом навчально-тренувального заняття в якості помічника (упродовж практики за згодою тренера-викладача).

3. Виховна робота в ДЮСШ.

3.1. Надання допомоги в організації та проведенні спортивних та

фізкультурно-оздоровчих заходів під час практики.

3.2. Аналіз мети, завдань, форм і методів виховної роботи відповідно до закріпленої групи.

3.3. Проведення бесід, диспутів, заходу з олімпійської освіти, обговорення спортивних статей і книг, зустрічі з видатними спортсменами.

4. Методична робота.

4.1. Вивчення методичних документів тренерської практики.

4.2. Вивчення наукових і навчально-методичних розробок з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю.

4.3. Проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях за програмою тренерською практики.

4.4. Ознайомлення з формами контролю за навчально-тренувальним процесом, рівнем фізичної підготовленості та участі вихованців ДЮСШ (закріпленої групи) у спортивних змаганнях.

4.5. Участь у роботі тренерської ради, педагогічної ради, федерації з виду спорту

4.6. Ознайомлення з документацією суддівства змагань з обраного виду спорту.

За час проходження тренерської практики студенти-практиканти зобов'язані виконати розділи програми відповідно до індивідуального плану. Студенти-практиканти при проведенні тренувальних занять орієнтуються на плани роботи тренерів-викладачів спортивних установ.

Під час проходження тренерської практики створюються умови для прояву особистої ініціативи і творчості, уникнення шаблону і формалізму в змісті, організації і методики проведення навчально-тренувальних занять та інших фізкультурно-спортивних заходів практикантом.

З цією метою практикант зорієнтований на те щоб:

1. Проводити навчально-тренувальні заняття з вихованцями ДЮСШ початкової підготовки (1-2 року навчання).

2. Планувати проведення занять як в приміщенні, так і на відкритих майданчиках.

3. Урізноманітнювати зміст занять.

4. Застосовувати різноманітні методи організації занять і методи навчання, ширше використовувати змагальний, груповий, індивідуальний та інші методи проведення навчально-тренувальних занять.

5. Впроваджувати передові наукові та науково-інформаційні технології в процес тренування.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Відповідальність за загальну організацію практики та контроль за її проведенням покладається на викладача-керівника тренерської практики ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Викладач-керівник практики, в складі комісії призначеною кафедрою, приймає і оцінює звіти здобувачів про проходження практики. Керівник тренерської практики від університету контролює готовність бази практики до початку її проведення, забезпечує проведення необхідних організаційних заходів: інструктаж студентів про порядок проведення практики, надання студентам-практикантам необхідної документації тощо.

До методичного керівництва тренерською практикою здобувачів залучаються досвідчені викладачі кафедр фізичної культури і спорту, теорії і методики фізичного виховання та адаптивної фізичної культури та провідні тренери-викладачі ДЮСШ та керівники інших спортивних установ. Викладач керівник практики університету спільно з тренером від бази практики забезпечують належну якість виконання кожним студентом програми практики, здійснюють контроль забезпечення умов праці та побуту студентів, проводять з ними обов'язковий інструктаж щодо охорони праці та техніки безпеки, допомагають у проведенні навчально-тренувальні заняття, контролюють виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку.

Студенти-практиканти при проходженні тренерської практики зобов'язані:

1. До початку практики отримати від керівника консультацію щодо мети, завдань, бази, де проходитиме практика; оформити програму тренерської практики та всі необхідні документи.
2. За необхідністю пройти медогляд та отримати медичну картку з дозволом роботи у фізкультурно-спортивних організаціях.
3. Своєчасно прибути на базу практики, доповісти керівнику практикою від бази про прибуття, отримати інструкції про особливості проходження практики в закладі (установі), яка є базою для практики, інформацію про заходи безпеки.
4. Виконати всі завдання, які передбачені програмою тренерської практики з вказівками їх керівників.
5. Дотримання ведення щоденника тренерської практики за зразком.
6. Ознайомитися та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та гігієни.
7. Нести повну відповідальність за виконану роботу, життя та здоров'я тих, з ким займаються.
8. Своєчасно скласти звіти та заліки з практики.

Здобувач вищої освіти може самостійно запропонувати місце проходження тренерської практики на розгляд кафедри. Здобувачам освіти, працевлаштованим за спеціальністю (не менше трьох років) практика зараховується на основі документів: довідка та характеристика з місця роботи.

Здобувачі-практиканти подають на підсумкову конференцію наступну документацію:

1. Угода з базою проходження тренерської практики (для тих, хто проходить індивідуально).
2. Індивідуальний план роботи за період проходження практики.
3. Звіт про роботу за період практики, який включає:
  - щоденник студента-практиканта;
  - заліковий конспект навчально-тренувального заняття (3 шт.);
  - звітну документацію з проведення спортивних заходів тренерської практики (положення (регламент) про змагання, наказ на його проведення, протоколи змагань, фото- або відеоматеріали).
4. Характеристика з бази практики.

Викладач-керівник тренерської практики від ЗВО зобов'язаний:

1. Скласти програму практики, відвідати базу та підготувати необхідні умови до практичної роботи здобувачів;
2. Забезпечити проведення всіх необхідних організаційних заходів перед виходом студентів на практику:
  - провести інструктаж про порядок проходження практики та заходи безпеки;
  - надати необхідну документацію: направлення, програму, щоденник, індивідуальний план, методичні рекомендації інше;
3. Повідомити практикантів про систему звітності з кожного завдання практики.
4. У тісному контакті з керівництвом від бази практики забезпечити її високу якість проходження, згідно з програмою.
5. Проводити контроль умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки.
6. Контролювати виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку та відвідування студентами бази практики.
7. У складі комісії приймати залік з практики.
8. Подати раді факультету письмовий звіт про проведену практику із зауваженнями та пропозиціями щодо їх поліпшення.

Викладач-керівник тренерської практики від бази зобов'язаний:

1. Ознайомити студентів-практикантів зі структурою та змістом діяльності бази практики.
2. Забезпечити умови для виконання програми тренерської практики, а саме: роботу студентів з поточною документацією.

3. Допомогати у проведенні навчально-тренувальних занять та інших заходів.

4. Створити умови для проведення спортивних, фізкультурно-оздоровчих та громадських заходів.

5. Ознайомити практикантів з діяльністю тренерської ради, громадського активу, сприяти встановленню ділових стосунків із контингентом бази практики.

6. Надавати консультації студентам з усіх питань тренерської практики та питань, які стосуються майбутньої професії.

7. Підготувати характеристику на студента-практиканта.

Головним завданням представника (керівника) бази практики – тренера, який здійснює керівництво діяльністю здобувачів на базі тренерської практики, є створення найбільш сприятливих умов для ефективного виконання програми практики, забезпечення організаційно-методичної допомоги в роботі студентів-практикантів.

6. Методи навчання

У процесі вивчення обов'язкової компоненти «Тренерська практика» застосовуються наступні методи навчання: словесні, наочні, практичні.

За характером пізнавальної діяльності застосовувалися наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, дослідницький, проблемного викладу.

За системним підходом до навчального процесу під час проходження практики використовувалися наступні прийоми і методи навчання: організація і проведення навчально-тренувального процесу; стимулювання і мотивація здобувачів; контроль і самоконтроль в навчанні; інтегровані методи.

Під час «Тренерської практики» широке застосування мають інтерактивні методи, що спрямовані на словесну і практичну взаємодію між вихованцями ДЮСШ, спортсменами, тренерами викладачами та керівниками практики. Під час яких активізувались мисленні й комунікативні здібності здобувачів. Важливі складові інтерактивного навчання: відповіді на запитання та опитування думок здобувачів; аналіз ведення документації, навчально-тренувального процесу і змагань; дискусії, обговорення; відпрацювання навичок, вміння працювати в команді.

Активні методи навчання включають методичні прийоми навчання: моделювання професійної діяльності для оцінювання рівня підготовки, умов і особливостей майбутньої роботи; навчання інших, що передбачає оцінку рівня засвоєння знань, вмінь та навичок; розробка конспектів, спортивно-оздоровчих та виховних заходів.

Інноваційні методи навчання у поєднанні з інтерактивними та комп'ютерними технологіями, які спрямовані на вивчення сучасного досвіду, підходу до організації та здійснення навчально-тренувального процесу, пошук підходів до роботи з вихованцями, спортсменами та підвищення мотивації до

занять фізичною культурою і спортом; налагодження співпраці між здобувачами та учасниками «Тренерської практики».

«Тренерська практика» здійснюється:

– за допомогою компетентнісного методу навчання, яке спрямоване на розвиток навичок, умінь та якостей, що знадобляться у майбутній професії і продовження засвоєння матеріалу, передбаченого освітньо-професійною програмою;

– інтегрованих методів навчання, які включають принципи, форми проведення спортивних тренувань;

– проектно-дослідницький метод, спрямований на розвиток пошукових, аналітичних якостей здобувачів, навичок командної роботи;

– нові роботи з інформацією: відеоогляд, сторітелінг, скрайбінг;

– застосування інформаційно-комунікаційних технологій: робота з додатками, комп'ютерними програмами, інтерактивними ресурсами.

Застосування наочних методів, які спрямовані на візуальному сприйнятті інформації: документація установи; спостереження за навчально-тренувальним процесом, спортивними змаганнями; карти, схеми, графіки, таблиці, діаграми; відеоматеріали.

Застосування практичних методів, прийомів і форм навчання при виконанні практичних завдань, які передбачені під час проходження «Тренерської практики».

«Тренерська практика» передбачає використання дистанційних методів навчання: відео конференції на платформі Google Meet (настановча, проміжна конференції); віддалене та групове консультування здобувачів через чати та e-mail-надсилання; відеозаписи.

7. Методи контролю

На всіх етапах проходження тренерської практики здобувачі вищої освіти отримують індивідуальні консультації у своїх викладачів-керівників (методистів).

Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання індивідуального плану, складеного відповідно до програми практики.

Загальна й характерна форма звітності за практику – подання письмового або друкованого звіту, підписаного й оціненого безпосередньо керівником на місці проходження практики.

Звіт разом із іншими документами (щоденник, індивідуальний план, характеристика) подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт має містити відомості про виконання студентам всіх розділів програми практики та індивідуального плану, інструктажу з техніки безпеки, а також висновки та пропозиції практиканта, список використаної літератури.

На підставі поданих документів і характеристик методист (керівник) проводить залік із диференційованою оцінкою. Оцінка за практику виставляється за підсумком результатів проведення відповідної завданням практики роботи (ведення щоденника та виконання індивідуальних завдань). Оцінка виставляється

керівником практики (методистом) з урахуванням результатів роботи тренера-викладача (директора, керівника установи) з місця проходження практики, якості продемонстрованих здобувачем вмінь і навичок, а також рівня його професійної компетенції, виявленого у процесі проходження практики.

Підсумкова оцінка визначається наступним чином:

Вид контролю	Максимальна кількість балів
Ведення щоденника практики. Характеристика керівника практики від організації	20
Організаційна робота	10
Навчально-тренувальна робота	10
Виховна робота в ДЮСШ	10
Методична робота	10
Представлення виконання індивідуальних завдань	20
Захист звіту по практиці на підсумковій конференції у вигляді доповіді та мультимедійної презентації	20
РАЗОМ	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно	Зараховано
82-89	B	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре	
74-81	C	Здобувач вміє оперувати необхідним		

		колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві		
64-73	D	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно	
60-63	E	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок		
35-59	FX	Здобувач не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання	не зарахова но
0-34	F	Здобувач повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна залікова рейтингова оцінка не повинна бути меншою від 60 балів. Здобувачам, які отримали за загальною шкалою оцінювання менш ніж 60 балів або не з'явилися на залік, призначають повторне складання заліку.

Рекомендована література

Базова

1. Воловик Н. І., Березовський В. А. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 42 с.
2. Гаценко В. П., Слаутіна Н. В Тренерська практика в вищому навчальному закладі. Черкаси. 2010. 44 с.

3. Кисельов В. О., Бермудес Д. В. Робочий зошит студента-практиканта з виробничої практики (тренерської). Методичні рекомендації для студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Суми. 2022. 36 с.
4. Костюкевич В. М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: Навчальний посібник. Вінниця: «Планер». 2007. 273 с.
5. Лапицький В. О., Гончаренко В. І., Чхайло М. Б. Навчально-методичний посібник з тренерської практики. Суми. 2015. 124 с.
6. Методичні рекомендації щодо практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за освітньо-професійними програмами спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Харків: ХДАФК, 2020. 152 с.
7. Програми для ДЮСШ з видів спорту.
<http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/>.
8. Сорока В.А., Сорока О.І. Відбір і орієнтація на різних етапах багаторічної підготовки. Чинники, що обумовлюють успішність спортивного удосконалення: методичні рекомендації. Дніпро : ПДАФКіС. 2017. 27с.
9. Сорока В.А., Сорока О.І. Управління, контроль, моделювання та прогнозування підготовки спортсменів в спортивній гімнастиці: методичні рекомендації. Дніпро : ПДАФКіС, 2017. 40с.
10. Сотник Ж. Г., Романова В. І. Опанування студентами сучасними методами і формами організації роботи тренера-викладача під час проходження виробничої практики. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць. № 2 (18). Рівне 2022.

Додаткова

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». К., 1994. 22 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
2. Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012–2020 роки..<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
3. Мулик В.В., Камаєв О.І. Теорія системності і системний підхід в професійній діяльності тренера: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАФК, 2017. 88 с.
4. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 10.06.2014 №1851 «Про Порядок забезпечення закладів фізичної культури і спорту спортивним обладнанням, спортивним інвентарем та встановлення строків їх використання»
5. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 17.01.2015 №67 «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл»
6. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 30.07.2013 №37 «Про затвердження Типових штатних нормативів дитячо-юнацьких спортивних шкіл»

7. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 13.05.2009 №1591 «Про затвердження переліку документів, які повинна мати дитячо-юнацька спортивна школа»
8. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.05.2009 №1624 «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл»
9. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 30.07.2009 №2693 «Про затвердження Положення про надання категорій дитячо-юнацьким спортивним школам»
10. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 05.06.2006 №1861 «Про затвердження форм звітності №5-ФК, №5-ФК (зведена) про діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву та Інструкцій щодо їх заповнення»
11. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 26.08.2009 №3025 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо визначення рівня виконання вимог, яким повинна відповідати дитячо-юнацька спортивна школа для одержання відповідної категорії»
12. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту та Міністерства освіти і науки України від 19.06.2009 №2128/540 «Про затвердження форми свідоцтва про закінчення дитячо-юнацької спортивної школи та особистої картки спортсмена»
13. Положення про ДЮСШ. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/>;
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/sho>
14. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти у ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Рівне. URL: <https://www.megu.edu.ua/>
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 №993 «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу»
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 №248 «Про внесення змін до Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу»
17. Романова В. І., Сотник Ж. Г., Ліпський В. В. Методичні рекомендації щодо проходження ознайомчої практики для здобувачів спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньої програми «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) рівня. 2024. 42 с.
18. Савчук С. І. Силабус нормативного освітнього компонента «Організаційна практика» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт, за освітньо-професійною програмою Фізична культура і спорт. Луцьк. 2023. 15 с.
19. Товт В. А., Мелега К. П., Бондарчук Н. Я., Дуло О. А., Гузак О. Ю., Щерба М. Ю. Наскрізна навчальна програма практик студентів факультету фізичного виховання і спорту. Ужгород. 2011. 44с.
20. Чернявская О. А., Кошеєв О. С., Горбенко В. П., Секрета Н. І., Лукіна О. В., Новак Т. Я. Організація і методика проведення організаційно-тренерської практики. Дніпропетровськ: Вид-во «Стандарт-сервис». 2012. 63 с.

21. Шутка Г. І., Артюх В. М., Сопіла Ю. М., Стахів М. М. Методичні рекомендації щодо проходження тренерської практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Львів. 2021. 16 с.